

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

5738

۱۰۰۰

۹

ترجمه و شرح ۵۶۸ ص

بعث

کشف المراد

دکتر علی شیروانی

سرشناسه: شیروانی، علی، ۱۳۴۳ - مترجم
عنوان قرار دادی : تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام. شرح کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد. فارسی. شرح
عنوان و نام پدیدآور: ترجمه و شرح کشف المراد / علی شیروانی.

مشخصات نشر : قم: دارالعلم، ۱۳۸۲-

شابک : 978-964-7669-58-0

یادداشت : فارسی - عربی.

یادداشت : این کتاب ترجمه و شرحی است بر کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد علامه حلی
که خود شرحی بر تجرید الکلام فی تحریر العقاید الاسلام خواجه نصیر الدین طوسی می باشد.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ ق. تجرید الکلام فی تحریر العقاید الاسلام -- نقد و تفسیر

موضوع: علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ ق. کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد -- نقد و تفسیر

موضوع: کلام شیعه امامیه -- متون قدیمی تا قرن ۱۴

شناسه افزوده : نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ ق. تجرید الکلام فی تحریر العقاید الاسلام. شرح

شناسه افزوده : علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ ق. کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد. شرح

رده بندی کنگره: ۲۱۰/ب۳۰۴۲۵۵ ۱۳۸۲/ن

رده بندی دیوبند: ۴۱۷۲/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۶۳۵۴-۸۳

ترجمه و شرح کشف المراد

ترجمه و شرح: علی شیروانی

ناشر / انتشارات دارالعلم

تیراژ / ۱۰۰۰ جلد

قیمت / ۳۴۵۰۰ تومان

نوبت چاپ / نهم زمستان ۱۳۹۷

قطع و صفحه / وزیری ۵۲۸ صفحه

دفتر مرکزی / قم خیابان معلم، میدان روح الله نیش کوچه ۱۹ پلاک ۱۰

تلفن / ۹ - ۳۷۷۴۴۲۹۸ فکس / ۳۷۷۴۱۷۹۸

قم / خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۷ تلفن: ۷-۳۷۸۴۲۳۸۶

دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران

طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ تلفن: ۶۶۹۷۳۸۰۹-۶۶۹۵۵۴۰۵

چاپ / احسان قم تلفن ۰۲۵۳۷۷۴۳۴۴۳

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

فروش اینترنتی:

www.darolelm1335.com

شابک ۰-۵۸-۷۶۶۹-۹۶۴-۹۷۸-۹۷۸-۹۶۴-۷۶۶۹-۵۸-۰ ISBN978-964-7669-58-0

فهرست

۱۱ خداشناسی (اثبات صانع تعالی، صفات و آثار او)
۱۲ فصل اول: اثبات هستی صانع
۱۵ فصل دوم: صفات صانع تعالی
۱۵ صانع تعالی قادر است
۳۰ صانع تعالی عالم است
۴۰ صانع تعالی حیّ است
۴۲ صانع تعالی مرید است
۴۵ صانع تعالی سمیع و بصیر است
۴۷ صانع تعالی متکلم است
۵۰ صانع تعالی باقی [= جاودان] است
۵۱ صانع تعالی واحد است
۵۲ خدای تعالی با دیگر ماهیات متفاوت است
۵۳ خدای تعالی غیر مرکب است
۵۴ خدای تعالی ضد ندارد
۵۵ خدای تعالی مکان ندارد
۵۷ خدای تعالی حالّ در غیر خود نیست

۵۷	خدای تعالی متحد [با غیر خود] نیست
۵۹	خدای تعالی جهت ندارد
۶۰	خدای متعال محلّ حوادث نیست
۶۱	خدای تعالی غنی است
۶۳	مجال بودنِ اَلْم و لذّت بر خدای متعال
۶۵	نفی معانی، احوال و صفات زائد در اعیان
۶۷	خدای تعالی دیده نمی‌شود
۷۶	سایر صفات
۸۴	فصل سوم: افعال صانع
۸۴	اثبات حسن و قبح عقلی
۹۷	خدای متعال قبیح انجام نمی‌دهد و واجب را ترک نمی‌گوید
۹۹	خدای متعال قادر بر قبیح است
۱۰۰	فعل خدای متعال غرض و هدف دارد
۱۰۲	خدای متعال طاعات را می‌خواهد و گناهان را اکراه دارد
۱۰۶	ما فاعل هستیم
۱۲۷	فعل متولّد
۱۳۶	قضاء و قدر
۱۴۰	هدایت و ضلالت
۱۴۳	خدای متعال کودکان را شکنجه نمی‌کند
۱۴۶	نیکو بودن، ماهیت، وجه نیکو بودن و پاره‌ای از احکام تکلیف
۱۶۶	لطف، ماهیت و احکام آن
۱۸۱	درد و رنج و وجه نیکو بودن آن
۱۹۰	عوض‌ها
۲۱۴	اجل‌ها
۲۱۹	رزق‌ها

۲۲۳	قیمت‌ها
۲۲۵	اصلح
۲۲۹	پیامبری
۲۲۹	[عامه و خاصه]
۲۳۰	حسن بعثت
۲۳۷	و خوب بعثت
۲۳۹	و خوب عصمت
۲۴۳	راه شناسایی درستی [گفتار] پیامبر
۲۴۶	کرامات
۲۵۵	و خوب بعثت در هر زمان
۲۵۷	پیامبری پیامبر ما، محمد ﷺ
۲۷۷	امامت
۲۷۸	و خوب نصب امام برخداوند
۲۸۳	و خوب معصوم بودن امام
۲۸۹	لزوم افضل بودن امام از دیگران
۲۹۱	و خوب نصّ بر [تعیین] امام
۲۹۲	امامت بلافضل علی <small>علیه السلام</small> پس از پیامبر ﷺ
۳۰۷	دلایل عدم امامت غیر علی <small>علیه السلام</small>
۳۳۲	افضل بودن علی <small>علیه السلام</small> بر دیگر صحابه
۳۷۳	امامت دیگر امامان دوازده گانه
۳۷۶	احکام مخالفان
۳۷۹	معاد، وعد و وعید و امور مربوط به آن
۳۸۰	امکان خلق جهان دیگر
۳۸۳	امکان معدوم شدن جهان

۳۸۷	عدم جهان و چگونگی آن
۳۹۸	وجوب معاد جسمانی
۴۰۴	پاداش و کیفر
۴۱۲	صفات پاداش و کیفر
۴۲۱	احباط و تکفیر
۴۲۴	انقطاع عذاب اهل کبائر
۴۲۹	جایز بودن بخشودن گناهان
۴۳۲	شفاعت
۴۳۶	وجوب توبه
۴۴۶	اقسام توبه
۴۵۶	دیگر مباحث مربوط به توبه
۴۵۸	عذاب قبر، میزان و صراط
۴۶۴	اسماء و احکام
۴۶۸	امر به معروف و نهی از منکر
۴۷۱	ترجمه و تبیین تجرید الاعتقاد

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

مکتوب حاضر ترجمه و شرح مباحث کلامی کتاب شریف کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، مشتمل بر مقصد سوم تا ششم است. مقصد اول (در باب امور عامه) و دوم (در باب جواهر و اعراض) کشف المراد، امروزه از مدار درس و بحث خارج، و متون فلسفی ای مانند بدهیه الحکمة، نهیه الحکمة و شرح منظومه جایگزین آن شده است، و به همین دلیل از ترجمه و شرح آن قسمت صرف نظر کردم.

در معرفی اهمیت کشف المراد به آنچه استاد بزرگواری علامه حسن زاده آملی بیان فرموده بسنده می‌کنم و تنها یادآور می‌شوم که علی‌رغم اهمیت این کتاب شریف، تاکنون ترجمه‌ای از آن به زبان فارسی عرضه نشده است و یا دست کم، بنده سراغ ندارم.

روش نگارنده در این مکتوب به صورت شرح مزجی، شبیه همان شیوه‌ای است که در ترجمه و شرح نهیه الحکمة و لمعه دمشقیه بکار بسته‌ام، یعنی توضیحات مورد نظر و نکات افزودنی داخل علامت [] در میان ترجمه و یا به صورت پاورقی آمده است. امیدوارم این نوشته علاقه‌مندان علم کلام را به کار آید. لازم است از برادر گرامی آقای هادی افتخار مسیبی، دانشجوی کوشا و علاقه‌مند فلسفه و کلام

اسلامی، که در تصحیح متن تایپ شده نگارنده را یاری دادند صمیمانه سپاسگزاری کنم. خدای بزرگ را شاکرم که توفیق انجام این مهم را به این کمترین عنایت کرد. دعای خیر شما همیشه توشه‌ی راهم بوده است.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

علی شیروانی - حوزه علمی قم

WWW.KETAB.IR

سخنی از علامه حسن زاده آملی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لمن لانقاد لكلماته والصلوة على من شرف الصلاة بالصلاة عليه و آله تراجم آیاته. صاحبان بصیرت و بینایی می دانند و هیچ شک و تردیدی درش نیست که کتاب تجرید الاعتقاد از نوشته های سلطان محققان، خواجه نصیرالدین طوسی - رضوان الله تعالی علیه - اصل و اساس کتاب های کلامی و رهبر آنهاست. تجرید الاعتقاد، اصول مسایل علم کلام را به زیباترین ترتیب و نیکوترین نظام در بر دارد، و چنان است که نه پیش از آن کسی نظیر آن را آورده و نه پس از آن، همتایی برایش می توان یافت، بلکه جملگی بر خوان آن نشسته اند.

کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، از تألیفات علامه علی الاطلاق، گویاترین شرح بر این کتاب است، چنان که نخستین آنها نیز هست؛ و فاضل شارح، جناب قوشجی در باره آن سخنی منصفانه و نیکو گفته است: «اگر کشف المراد نبود ما مقصود تجرید الاعتقاد را در نمی یافتیم.»

... کتاب کشف المراد و شرح خواجه بر اشارات [بوعلی سینا] از همان هنگام تألیف تا کنون مورد توجه ارباب علوم عقلی و زبانزد اصحاب تحصیل در نقاط

گوناگون بوده است. اینک هفت قرن می‌گذرد و این دو کتاب همچنان در رأس کتاب‌های درسی کلامی و حکمت مشاء می‌درخشد، و با وجود گذشت مدتی مدید از زمان تألیف آن دو، کسی همانند آن را نیاورده است، بلکه همگان مباحث آن می‌کنند که آن را بیاموزند یا بیاموزانند. آری، برخی تعلیقات روشنگری بر پاره‌ای مباحث آن افزوده‌اند، و یا شرحی تفصیلی بر آن نگاشته‌اند.

.. استاد ما علامه شعرانی - قدس سرّه الشریف - به کتاب تجرید و کشف‌المراد توجهی تام داشت و سرانجام بر تجرید به زبان فارسی، شرحی سودمند و پرفایده نگاشت، که چاپ شده و علاقه‌مندان از آن بهره می‌برند.

سفارش‌های مکرر ایشان در لابلای سخنان سترگش در حضور پر فیضش، به توجه و عنایت به این کتاب شریف، یعنی کشف‌المراد فی شرح تجرید الاعتقاد هرگز از یادم نمی‌رود.*